

Endring kan ta tid

Det nye året er godt i gang, og fortsatt nytt nok til at noen husker nyttårsforsettene, som de har klart å holde på, eller kanskje ikke. Det siste er visst mest sannsynlig. Kanskje noen kjenner skuffelsen eller skammen ved ikke å ha klart det – denne gangen heller. Det være seg å gjøre mer eller mindre av det ene eller andre – eller noe med trening, slanking eller røyking, som det er mye snakk om i mediene rundt nyttår.

Det vi vet om endring tilsier at det skal mer enn et nyttårsforsett til. Og av og til kan et slikt forsett være det som fører til varig endring. Da ligger det ofte en lang prosess forut for beslutningen, og akkurat det med nyttår blir et tidspunkt en velger, like gjerne som et hvilket som helst annet tidspunkt.

Det gjelder bare å bestemme seg, hevder noen, og hvis det ikke går så er ikke viljen der. Det blir for enkelt. Det er mange som bestemmer seg, og det er mange som vil. Og det er mange som ikke får det til.

La oss ta røyking. Det er en sammenfattende problematikk. Jeg vet det. Avhengighet er svært komplekst. Vi tar det iver.

Det er ikke så mange røykere igjen, i hvert fall ikke så mange dagligrøykere: 17 prosent i alderen 16–74 år i følge Statistisk sentralbyrå. Andelen av og tilrøykere har holdt seg nokså stabil siden 1973, med 11 prosent i 2011.

Festrøykere og andre av-og-til-røykere gjør hva de kan for å definere seg som hverken streite ikke-røykere eller røykere. Det er lett å forstå hvorfor.

De gjenværende dagligrøykerne skal visstnok ha ekstra vanskelig for å slutte med det som ingen lenger er i tvil om skadevirkningene av. Budskapene om dette har kommet jevnt og trutt i 60 år. I 1952 kom Reader's Digest, Det Beste, med artikkelen 'Cancer by the Carton' og påstanden om at røyking kunne ha sammenheng med lungekreft. Siden har mange viet mye tid til kampen mot røyking, og forskningen har forsynt dem med gode argumenter. Som redaktør mottar jeg nyheter om dette temaet ukentlig. Nå dreier det seg om cirka 50 sykdommer, hvorav 20 er dødelige, som

knyttes til røyking. Risikoestimatet for at en røyker skal dø av en røykerelatert lidelse er økt fra 25 til 50 prosent. De som røyker mister i gjennomsnitt ti år av livet. Forskningsresultatene har legitimert stadig sterkere tiltak mot røyking.

Nå er sigarettene demonisert, industrien skandalisert, selve røykeatferden denormalisert, mens røykerne både er deklassert og kanskje stigmatisert, skriver Karl Erik Lund ved Statens institutt for rusmiddelforskning i en kronikk nylig. 'Vi blir en sånn utstøtt gruppe til slutt,' heter rapporten det samme instituttet kom med før jul, som tar opp røykeres syn på egen røyking og strategiene i tobakkspolitikken.

Rapporten ligger på pulten min. Jeg liker at røykerne kommer til orde. Og jeg vil at de skal slutte. Særlig de jeg er glad i. Og alle de andre – ikke minst på vegne av dem som er glad i dem.

Det er imidlertid ikke alle som vil, og det er noen som vil, som ikke får det til. For noen tar det tid. Jeg tror ikke stigmatisering eller diskriminering er veien å gå. Jeg kan rett og slett ikke fordra det når noen legger seg borti andres atferd, eller snakker nedsettende om dem som ikke gjør det de selv synes er riktig. Er det noe som ikke er riktig, så må det være mobbing. Og er det noen som mobbes så er det røykerne. Forakten fremføres fritt, og røykerne får høre det, hvor enn de går – eller står. Ute i kulda.

At tannleger skal ta opp røyking med sine pasienter, er vedtatt. Hensikten er å oppnå røykeslutt. Spørsmålet er hvordan? Er det noen som har gode forslag vil vi gjerne høre fra dere.

Noen av dere kommer forresten til å høre fra oss snart. Vi planlegger vår neste leserundersøkelse, og tar sikte på gjennomføring i mars. Ta dere tid når telefonen ringer. Tidende er lesernes blad. Dere forteller oss hvordan dere vil at tidsskriftet skal være, og vi hører på deres råd. Vi endrer oss gjerne, hvis dere ønsker det.

Ellen Beate Dyvi

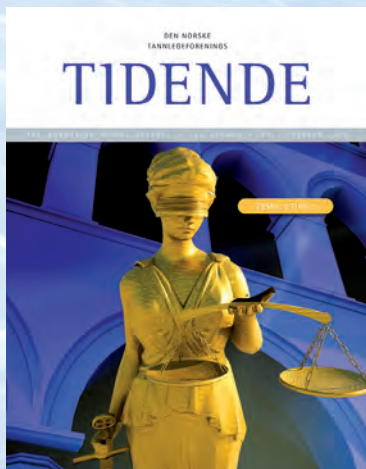

Foto: Yay Micro. Design: Mike Mills.

Ansvarlig redaktør:
Ellen Beate Dyvi

Vitenskapelige redaktører:
Nils Roar Gjerdet
Jørn Arne Fridrich-Aas

Redaksjonssjef:
Kristin Aksnes

Redaksjonsråd:
Jan Bergdahl, Universitetet i Tromsø
Anne Chr. Johannessen, Universitetet i Bergen
Morten Enersen, Universitetet i Oslo

Redaksjonskomité:
Jon E. Dahl
Anders Godberg
Malin Jonsson

ABONNEMENT
Abonnementspris for ikke-medlemmer
og andre abonnenter kr 1700,-

ANNONSER
Henv. markedsansvarlig Eirik Andreassen,
Tlf. 22 54 74 30.
E-post: eirik.andreassen@tannlegeforeningen.no

TELEFON OG ADRESSE
Haakon Vils gate 6,
postboks 2073, Vika, 0125 Oslo
Tlf. 22 54 74 00
E-post: tidende@tannlegeforeningen.no
www.tannlegetidende.no

UTGIVER
Den norske tannlegeforening

ISSN 0029-2303
Opplag: 6 100. 11 nummer per år
Parallellpublisering og trykk: 07 Gruppen AS
Grafisk design: Mike Mills

Fagpressens redaktørplakat ligger til grunn for utgivelsen. Alt som publiseres representerer forfatterens synspunkter. Disse samsvarer ikke nødvendigvis med redaksjonens eller Den norske tannlegeforenings offisielle synspunkter med mindre dette kommer særskilt til uttrykk.